

روزهای آسمانی

قرآن و بشارت موعود

محمد حسین شیخ شعاعی

برای امتحان مؤمنان خواهد بود؛ بیماری‌های گوناگون، بالا رفتن نرخ ها، گرسنگی، کاهش در اموال، قحطی، مرگ و میر فراوان و کمبود محصولات کشاورزی. بشارت باد به آنان که در آن موقع در عقیده به ما ثابت می‌مانند. این آیه می‌فرماید: ما شما را به چیزهایی از قبیل ترس و گرسنگی و کاستی در اموال و جان‌ها و محصولات می‌آزماییم، و مژده بده به آن‌ها که شکیب و ثابت قدم هستند. در روایت دیگری امام صادق به آیه ۲۴۹ بقره اشاره می‌کنند و می‌گویند: همان‌طور که خداوند یاران طالوت را توسط نهر آب امتحان کرد یاران مهدی (عج) را نیز آزمایش می‌شوند.

روز تحقق قیام

علاوه بر این‌ها در قرآن به روزهای مشخصی اشاره شده است که امامان معصوم آن‌ها را با روز ظهور منطبق دانسته‌اند. در سوره حجر آیه ۳۶-۳۸ آنجا که شیطان از خداوند مهلت می‌خواهد تا سازگمراهی در عالم بنوازد: قال رب فانظرنی الی یوم یبعثون، خداوند می‌گوید: فانک من المنظرین الی یوم الوقت المعلوم، تا آن روز معین مهلت داری. و در آیه ۲۹ سوره سجده صحبت از روزی است که ایمان آوردن کافران سودی برای آن‌ها ندارد، امام رضا و امام صادق علیهما السلام وقت معلوم و روز فتح را روز قیام قائم دانسته‌اند. روزی که دنیا به دست قائم علیه السلام فتح می‌شود. همین‌طور در روایت دیگری درباره سوره قدر از امام صادق، حتی مطلع الافجر، به قیام قائم تأویل شده است.

شخصیت مهدی (عج) و القاب قرآنی

امام باقر علیه السلام در تفسیر آیات سوره شمس نهار را از القاب امام مهدی (عج) برشمرده‌اند. در این روایت که از الشمس و ضحیه به پیامبر اکرم و از عبارت والقمر اذا تلیها به امیرالمؤمنین تفسیر شده است درباره والنهار اذا جلیها آمده است: این قائم آل محمد علیه السلام است که هرگاه برخیزد، بر دولت باطل غلبه می‌کند...

در روایات، القاب قرآنی دیگری هم بیان شده است مثل: ستاره پنهان (جوار الكنس) برگرفته از آیه ۱۶ سوره تکویر، نور رب از آیه ۶۹ سوره زمر، نصر و فتح از آیه اذ جاء نصر الله والفتح و فجر از آیه مبارکه والفجر. اما در میان این‌ها آیه نورانی دیگری هست که جای دقت بیشتری دارد. در سوره ملک آیه ۳۰ (تکویر آیه ۱۶) آمده است: اگر آب‌های سرزمین شما فرو رقت، چه کسی برای شما آب روان می‌آورد؟ امام رضا علیه السلام در جواب سؤالی درباره این آیه فرمودند: منظور از آب امامان هستند که هر کدام درهایی هستند بین خدا و خلق او. اگر هر کدام از این درهای رحمت الهی بسته شود، سرچشمه حیات معنوی انسان بسته می‌شود.

امام محمد باقر علیه السلام نیز در تأویل این آیه می‌فرمایند: این آیه درباره امام قائم علیه السلام نازل شده است و معنایش این است که اگر امامتان از شما غایب گردد و ندانید کجاست چه کسی برای شما امام می‌فرستد که اخبار زمین و آسمان و حلال و حرام خدا را برای شما بیاورد و ادامه دادند: سوگند به خدا، تأویل این آیه نیامده و سرانجام خواهد آمد.

پیشوایان دین آیات بسیاری از قرآن را به موضوع مهدویت تفسیر کرده‌اند. چیزی نزدیک به ۱۴۰ آیه. از این روایات برخی به اصحاب ایشان اشاره می‌کنند. برخی هم به شرح علائم ظهور می‌پردازد. روایات دیگری هم هست که از اقوام و پیامبران گذشته سخن می‌گوید و یاران و شرائط قائم را به وضعیت آنها تشبیه می‌کند. بهترین فرصت است که در این چند سطر خیلی سریع و پراکنده چندتایی از گل‌های این فصل را مرور کنیم.

متقین و رمز رستگاری

امام صادق علیه السلام در تفسیر آیه ۳ و ۲ سوره بقره (ذلک الکتاب لاریب فیه هدی للمتقین الذین یؤمنون بالغیب) فرموده‌اند: متقین، شیعیان علی بن ابی طالب هستند و غیب، حجت غایب است. بر اساس این روایت در ارتباطی عمیق‌تر با مهدی موعود (عج) می‌توان از این آیه چنین برداشت کرد که کسانی راه رستگاری را در قرآن می‌یابند که به امام غایب اعتقاد دارند.

امام، تأویل کننده آیات

در آیه ۸۶ سوره هود می‌خوانیم: اگر اهل ایمان باشید یکتا بازمانده خدا برای شما بهتر است. امام باقر علیه السلام فرموده‌اند: هنگامی که مهدی ظهور کند... اولین سخنی که بر زبان‌شان جاری می‌شود همین آیه است. گویا خداوند مهدی (عج) را ذخیره کرده است برای روزگاری که انسان با کارنامه سیاهش از اصلاح امور خود وامانده و از سوی دیگر راه‌های رستگاری خودش را با از بین بردن پیشوایان حقیقی به روی خود بسته است و شاید سر این که خداوند گفته است: آنچه خداوند برایتان نگه داشته است بهتر است همین باشد که انسان تا از خود ناامید نشده و به ضرورت وحی و امام معصوم پی نبرده است اقبالی به آن نشان نمی‌دهد. اما همین که از غفلت به در آمد برای تحقق جامعه آرمانی مهدوی و محو کامل فتنه‌های عالم تا پای جان می‌ایستند. چنان‌که قرآن در آیه ۳۹ سوره انفال، وظیفه یاران مهدی (عج) را هنگام ظهور دولت مهدی چنین توضیح می‌دهد: تا رفع کامل فتنه‌ها با کافران بجنگید. امام باقر علیه السلام در توضیح این آیه فرموده‌اند: «هنگام قیام قائم زمان تأویل این آیه است».

مژده به مستضعفان

آیه ۵ سوره قصص می‌گوید: و خواستیم بر کسانی که در زمین فرودست شده بودند منت نهیم و آنان را پیشوایان مردم گردانیم و ایشان را وارث [زمین] کنیم. امام باقر و امام صادق علیهما السلام این آیه را مخصوص صاحب‌الامری دانسته‌اند که در آخرالزمان ظاهر می‌شود. بلی با ظهور امام، جهان به مستضعفان سپرده می‌شود. اما این انتقال قدرت بدون هزینه و دردسر نخواهد بود. یاران مهدی (عج) به سختی آزمایش می‌شوند.

آزمایش مومنان

امام صادق آیه ۱۵۵ بقره را بر وضعیت دوران قبل از ظهور تطبیق داده‌اند و فرموده‌اند پیش از آمدن قائم علیه السلام علامت‌هایی

